

Lakiosasto

16.12.1997

Työeläkelaitoksille

LYHYIDEN TYÖSUHTEIDEN VAKUUTTAMINEN

Alle kuukauden jatkuvat TEL-alan työsuhteet ja yli kuukauden jatkuvat, mutta alle TEL-palkkarajan jäävät työsuhteet yksityisellä sektorilla (lyhyet työsuhteet) tulevat pakollisen eläkevakuutuksen piiriin 1.1.1998 alkaen. Työsuhteet vakuutetaan TaEL:n mukaan.

Samasta ajankohdasta alkaen muuttuu kotitalouden teettämän, muun kuin LEL-alan työn, vakuuttaminen TEL:stä TaEL:iin.

TaEL-eläkkeen laskentaan tulee pieniä muutoksia vuoden 1998 alusta lukien. Samalla TEL-työsuhteiden osakuukaudet tulevat vakuutuksen piiriin, jolloin niistä myös karttuu eläkettä.

Lainmuutoksen taustalla on työmarkkinoiden keskusjärjestöjen ja Työeläkelaitosten liiton edustajien 6.11.1996 solmima sopimus TEL-alojen lyhyiden työsuhteiden vakuuttamisesta. Muutoksia koskeva hallituksen esitys perustuu Lyhty 4 -työryhmän selvitykseen siitä, kuinka vakuuttaminen käytännössä toteutetaan. Hallituksen esitys on yleiskirjeen A 33/97 ja vahvistetut lait yleiskirjeen A 36/97 liitteenä.

Tässä yleiskirjeessä annetaan ohjeet siitä, kuinka lyhyet työsuhteet ja kotitalouden teettämä työ vakuutetaan. Eläkkeen laskentamuutoksista kerrotaan myöhemmin annettavissa yleiskirjeissä.

ELÄKETURVAKESKUS

Helena Tapio
Tapio Karsikas

Yleiskirjeen valmisteluryhmä:

Heli Ovaskainen, pj.
Merja Lamberg
Anttipekka Murhu
Markus Savolainen
Matti Soljanlahti
Timo Tyni
Irma Kortesoja, siht.

ETK
ETK
Ilmarinen
Tapiola
PT:n eläkesäätiö
LEL Työeläkekassa/ETEK
ETK

Lakiosasto

16.12.1997

Sisällysluettelo

LYHYIDEN TYÖSUHTEIDEN VAKUUTTAMINEN

	Sivu
1 YLEISTÄ	4
1.1 Lainmuutosten taustaa	4
1.2 Eläkelain ja eläkekassan nimet muuttuvat	5
2 TaEL:N SOVELTAMISALA	5
2.1 Entinen soveltamisala säilyy	5
2.2 Soveltamisalan laajennus.....	5
2.2.1 Työsuhteet, jotka jäävät alle TEL:n karenssirajojen	5
Alle kuukauden jatkuvat työsuhteet	6
Yli kuukauden jatkuva työsuhde, jossa palkka on alle TEL-rajamäärän.....	6
2.2.2 Kotitalouden teettämä työ.....	6
Laajennus ei koske ansiotoimintaan liittyvää työtä	7
Laajennus ei koske LEL-alan työtä.....	7
2.2.3 Soveltamisalan laajennus ei koske julkisen sektorin työtä	7
2.3 Rajanveto työsuhteen ja yrittäjyyden välillä ei muutu.....	7
Luento- ja esitelmäpalkkiot.....	7
2.4 Luottamustoimet.....	8
3 MUUT TaEL:N MUUTOKSET.....	8
3.1 Eläkkeeseen oikeuttava vuosiansioraja samaksi kuin LEL:ssä.....	8
3.2 TaEL:n palkkakäsite TEL:n kaltaiseksi.....	9
LEL ei ole muuttunut.....	9
3.3. TaEL:n tulevan ajan palkka.....	9
4 TEL:N MUUTOKSET	10
4.1 Ketjutussäännös on kumottu.....	10
Voimaantulovaihe.....	10
4.2 Vapaaehtoista TEL-vakuutusta ei enää tarvita.....	11
4.3 TEL-eläkkeeseen oikeuttava aika muuttui.....	11
4.4 Tuleva aika voi joskus liittyä myös alle TEL-rajamäärän olevaan työsuhteeseen.....	12
5 LAINMUUTOSTEN VOIMAANTULO.....	13
Vuodenvaihteen yli jatkuvat TEL-työsuhteet	13
Vuodenvaihteen yli jatkuvat, alle TEL:n karenssirajojen olevat työsuhteet.....	13

Lakiosasto

16.12.1997

	Ansiokarenssi	13
	Aikakarenssi.....	13
	Jos joulukuun palkka maksetaan tammikuun puolella	14
	Karttumisrajan muutos.....	14
	LEL-ansioiden lisääminen TaEL-ansioihin tulevan ajan palkassa.....	14
6	TYÖSUHDE ALKAA KESKELLÄ KALENTERIKUUKAUTTA.....	14
	Palkan määrä on sovittu	14
	Palkan määrä ei ole etukäteen selvillä.....	14
	TaEL-maksun maksaminen.....	15
7	SIIRROT TEL:N ja TaEL:N VÄLILLÄ.....	16
	7.1 Siirto TaEL:stä TEL:iin.....	16
	Kesken kalenterikuukauden alkanut työsuhde.....	17
	7.2 Siirto TEL:sta TaEL:iin.....	18
	Siirtotilanne ja palkaton jakso.....	19
	7.3 Lainmuutos ei vaikuta TEL-työsuhteen palkattomiin jaksoihin.....	20
	7.4 Työsuhde on alun perin virheellisesti vakuutettu	20
	7.5 Jälkikäteen vakuuttaminen	21
8	JAKSOITTAINEN TYÖSKENTELY.....	21
	8.1 Entinen menettely	21
	8.2 Menettely muuttuu osittain 1.1.1998 alkaen.....	22
	Toistaiseksi voimassa oleva työsuhde.....	22
	Määräaikainen työsuhde.....	23
	Ilmoituksen tarkistaminen	23
9	TaEL-VAKUUTUSMAKSUJEN MAKSAMINEN	23
	Maksutekniikka	23
	Kenestä maksut maksetaan	24
	Ohjeet.....	24

LIITE

Lyhyiden työsuhteiden vakuuttaminen
Eroja yksityisen sektorin ja julkisen sektorin välillä

Lakiosasto

16.12.1997

LYHYIDEN TYÖSUHTEIDEN VAKUUTTAMINEN

1 YLEISTÄ

1.1 Lainmuutosten taustaa

Määräaikaiset ja yhä lyhyemmät työsuhteet ovat jatkuvasti yleistyneet. Työelämän muuttuneisiin tarpeisiin on vastattu mm. muuttamalla useita työoikeudellisia lakeja. Työsopimuslakia on muutettu vuonna 1997 kahteen kertaan. Toisen, määräaikaisen muutoksen mukaan laissa ei enää rajoiteta osapuolten oikeutta solmia peräkkäisiä, määräaikaisia työsuhteita silloin, kun jokaiseen määräaikaiseen työsuhteeseen on perusteltu syy (56/1997). Toinen muutos antaa työntekijälle oikeuden tietyin edellytyksin saada sairausajan palkkaa myös lyhyen työsuhteen aikana (459/1997). Vuosilomalaki muuttuu (460/1997) 1.4.1998 alkaen siten, että työntekijällä on oikeus saada lyhyidenkin työsuhteiden perusteella lomakorvausta.

Työeläkejärjestelmä on ottanut huomioon työelämän muutokset muun muassa siten, että eläketurvan piiriin tulevat 1.1.1998 alkaen myös ne TEL-alan työsuhteet, jotka ovat jääneet alle TEL:n karenssirajojen. Näitä ovat sellaiset työsuhteet, jotka ovat jatkuneet alle kuukauden tai joissa palkka on alle TEL-rajamäärän (1 156,69 markkaa kuukaudessa, vuoden 1998 indeksissä 1825). Eläketurvaa on parannettu myös siten, että pitkien TEL-työsuhteiden vajailta kuukausilta karttuu vastaisuudessa eläkettä.

Vanhastaan ovat jo olemassa lyhyitä työsuhteita koskevat erityislait LEL ja TaEL, joita sovelletaan myös julkisen sektorin palveluksessa tehtyyn työhön. Myös TEL-alalla samalle työnantajalle erillisissä työsuhteissa tehtyjä lyhyitä, alle kuukauden jatkuneita työsuhteita on TEL:n ketjutussäännöksellä voitu saada eläketurvan piiriin.

Lainmuutoksen jälkeen jokainen työnantaja maksaa jokaisesta työntekijän ansaitsemasta markasta työeläkemaksut. Pääsääntöisesti työntekijälle karttuu eläkettä kaikista ansioista, jotka vuosittain ylittävät vuosiansiorajan.

Lakiosasto

16.12.1997

1.2

Eläkelain ja eläkekassan nimet muuttuvat

Koska TaEL:n soveltamisala entisestään laajenee (katso kohta 2) ja eläkekassan tehtävät laajenevat ja muuttuvat, myös lain nimi ja kassan nimi muuttuvat.

Lyhyet työsuhteet vakuutetaan nyt taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain mukaan. Lain lyhenne on edelleen TaEL.

Eläkekassan nimi on Esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassa, ja sen nimilyhenne on entinen eli ETEK.

2

TAEL:N SOVELTAMISALA

2.1

Entinen soveltamisala säilyy

Vaikka TaEL:n soveltamisala lainmuutoksen myötä laajenee entisestään, ei lain entistä soveltamisalaa ole muutettu. TaEL:n 1 §:n 1 momentissa lueteltuihin ammattiryhmiin (muusikot, näyttelijät, toimittajat jne.) kuuluvien työntekijöiden työsuhteet, joissa luovan taiteellisen tai esityksellisen työn osuus on ratkaiseva, kuuluvat edelleen TaEL:n piiriin. Ehtona on lisäksi, että työsuhde on tarkoitettu alle vuoden kestäväksi.

TaEL:n piiriin kuuluvat siten edelleen myös julkisella sektorilla tai merimieseläkelain piiriin kuuluvilla aluksilla työskentelevät työntekijät, jos heidän työsuhteensa on tarkoitettu alle vuoden mittaisiksi ja jos luovan taiteellisen tai esityksellisen työn osuus työssä on ratkaiseva.

Tätä entistä TaEL:a koskevat soveltamisohjeet ovat sellaisenaan voimassa edelleen. Ohjeet ovat yleiskirjeessä 29/86.

2.2.

Soveltamisalan laajennus

2.2.1

Työsuhteet, jotka jäävät alle TEL:n karenssirajojen

Lainmuutoksen jälkeen TaEL:n piiriin kuuluvat myös sellaiset TEL-alan työsuhteet, jotka aikaisemmin ovat jääneet TEL:n ulkopuolelle lain karenssisäännösten vuoksi.

Lakiosasto

16.12.1997

Alle kuukauden jatkuvat työsuhteet

Alle kuukauden jatkuvat, yksityisen työnantajan palveluksessa olleiden työntekijöiden TEL-alan työsuhteet vakuutetaan nyt TaEL:n mukaan (TaEL 1 § 3 mom.). Nämä työsuhteet kuuluvat TaEL:n piiriin riippumatta siitä, minkä suuruinen palkka on.

Koska alle kuukauden pituiset työsuhteet tulevat eläkevakuutuksen piiriin Suomessa, myös EU -teoreettisen eläkkeen laskennassa otetaan ulkomaan vakuutuskaudeksi huomioon alle kuukauden mittaiset työsuhteet.

Yli kuukauden jatkuva työsuhde, jossa palkka on alle TEL-rajamäärän

TaEL:n piiriin kuuluu 1.1.1998 alkaen myös sellainen yli kuukauden jatkuva yksityisen sektorin työsuhde, jossa kuukausipalkka on alle TEL-rajamäärän (1 156,69 mk/kk, vuoden 1998 indeksissä 1825). Tästäkin on säännös TaEL:n 1 §:n 3 momentissa.

Ennen lainmuutosta tällainen työsuhde on voitu vakuuttaa vapaaehtoisesti (katso kohta 4.2).

2.2.2

Kotitalouden teettämä työ

TaEL:n piiriin tuli lain soveltamisalan laajennuksen myötä myös sellainen työnantajaryhmä, kotitaloudet, jonka aiemmin piti vakuuttaa työntekijänsä TEL:n mukaan, jos TEL:n edellytykset täyttyivät.

Nyt kotitalouden teettämä työ kuuluu 1.1.1998 alkaen työsuhteen pituudesta ja palkasta riippumatta TaEL:n piiriin. Laissa työnantajasta käytetään nimitystä luonnollinen henkilö tai kuolinpesä, joilla käytännössä tarkoitetaan yksityistä henkilöä.

Lainmuutoksen taustana on se, että kotitalouksien teettämä työ on usein lyhytaikaista, jolloin TEL-vakuuttamiseen tarvittavan vakuutus-sopimuksen tekeminen ja ennakkomaksutekniikan käyttö olisi epätarkoituksenmukaista.

Varsinaisen kotitaloustyön (esimerkiksi talouden tai lasten hoito tai viikkosiivous) lisäksi kotitalouden on siis maksettava TaEL-maksu muustakin teettämästään TEL-alan työstä. Esimerkkinä tästä muusta työstä on perheen auton korjaus silloin, kun korjaaja on yksityinen henkilö.

Lakiosasto

16.12.1997

Kohdassa 5, Lainmuutosten voimaantulo, kerrotaan, miten menettelyin niiden työsuhteiden osalta, jotka lain voimaantulovaiheessa on vakuutettu TEL:ssä.

Laajennus ei koske ansiotoimintaan liittyvää työtä

TaEL koskee kaikkea yksityisen henkilön teettämää työtä, joka ei liity työnantajan elinkeino- tai muuhun tulonhankkimistoimintaan. Siten jos yksityisellä ammatinharjoittajalla on oma autokorjaamo, jonne on palkattu työntekijä, on tämä vakuutettava TEL:n mukaan, jos TEL:n soveltamisedot täyttyvät.

Kotitalouden teettämän työn kuulumisesta TaEL:n piiriin säädetään TaEL:n 1 §:n 4 momentissa.

Laajennus ei koske LEL-alan työtä

TaEL:n soveltamisalaa laajennettaessa ei muutettu LEL:n soveltamisalaa. Siten kotitalouden teettämä LEL-alan työ kuuluu LEL:n piiriin kuten aikaisemminkin. Jos kotitalous esimerkiksi palkkaa nuoren leikkaamaan nurmikon tai kirvesmiehen asunnon remonttitoihin, se maksaa näistä työntekijöistään LEL-maksut eikä TaEL-maksuja.

2.2.3

Soveltamisalan laajennus ei koske julkisen sektorin työtä

Alle kuukauden pituiset sekä alle TEL-palkkarajan jäävät vähintään kuukauden jatkuvat työsuhteet julkisella sektorilla ja MEL-alalla eivät lainmuutoksen myötä tulleet TaEL:n piiriin. Näiden alojen työsuhteet vakuutetaan niiden omien eläkesäännösten mukaan. Tässä kohdin menettely on siis erilainen kuin vanhoilla TaEL-aloilla tehdyn työn kohdalla.

2.3

Rajanveto työsuhteen ja yrittäjyyden välillä ei muutu

TaEL:n soveltamisalan laajennuksella ei muuteta työsuhteessa tai yrittäjänä tehdyn työn rajanvetoa. Lainmuutos aiheuttaa kuitenkin sen, että myös aivan lyhyiden työsuoritusten osalta työntekijä joutuu harkitsemaan, onko työnsuorittaja työsuhteessa häneen vai toimiiko tämä itsenäisenä yrittäjänä. Ratkaisu tehdään työoikeudellisin perustein kuten aikaisemminkin.

Luento- ja esitelmäpalkkiot

Työsuhteen ja yrittäjyyden rajanveto on koettu erityisen ongelmallisena yksittäisten luento- ja esitelmäpalkkioiden osalta. Näissä ei

Lakiosasto

16.12.1997

useinkaan täyty työsuhteen tunnusmerkistöön kuuluva työnantajan oikeus johtaa ja valvoa työtä. Tämän vuoksi yksittäiset henkilökohtaiset luento- ja esitelmäpalkkiot katsotaan yleensä yrittäjätuloksi työeläkelajeja sovellettaessa. Yrittäjätulosta ei makseta TaEL-maksuja.

Sen sijaan työsuhteesta voi olla kyse esimerkiksi silloin, kun luento tai luennot ovat osa jonkin oppilaitoksen tai koulutustoimintaa harjoittavan yrityksen opetusohjelmaa. Tällöin yleensä luennon sisältöä, valmistelua ja toteutusta johtaa ja valvoo laitoksen johto.

Silloin, kun luento- tai esitelmäpalkkion maksajana on henkilön oma työnantaja ja luennointi kuuluu osana työhön, palkkio luetaan työsuhteen eläkepalkkaan.

2.4

Luottamustoimet

Luottamustoimessa oleva ei tässä tehtävässään ole työsuhteessa eikä toimi YEL:n mukaisena yrittäjänä. Esimerkkeinä luottamustoimista ovat muun muassa yhtiöiden, osuuskuntien ja muiden yritysten toimielinten (kuten hallintoneuvostojen ja hallitusten) jäseninä olevat luottamushenkilöt ja etujärjestöjen, kuten työmarkkinajärjestöjen sekä muiden yhdistysten erilaisissa luottamustoimissa toimivat henkilöt. Myös tilintarkastajat voivat olla luottamustoimessa, jos he eivät toimi yrittäjinä.

Palkkion maksaja voi edelleen halutessaan järjestää luottamustoimessa olevalle henkilölle TEL:n 1 b §:n mukaisen vakuutuksen. Luottamustoimessa olevat eivät siis lainmuutoksen myötä tule TaEL:n piiriin.

3

MUUT TaEL:N MUUTOKSET

3.1

Eläkkeeseen oikeuttava vuosiansioraja samaksi kuin LEL:ssä

Työntekijälle syntyy TaEL-eläkeoikeus niiltä kalenterivuosilta, joina hänen TaEL-vuosiansionsa ovat vähintään 3 650 markkaa (vuoden 1998 ind. 1825). Tämä ns. alempi rajamäärä on nyt saman suuruinen kuin vastaava LEL:n alempi rajamäärä. Koska kyse on lyhyistä, samantapaisista töistä, on perusteltua, että rajakin on molemmissa laeissa sama. Vuonna 1997 TaEL:n alempi rajamäärä oli 6 811 markkaa (ind. 1791). (Vuoden 1998 indeksissä 1825 määrä olisi 6 940,14 markkaa).

Vaikka työnantajat ovat velvollisia maksamaan vakuutusmaksut työntekijän kaikista, pienistäkin TaEL:n piiriin kuuluvista palkoista, eläkeoikeus syntyy vasta, kun TaEL-ansioita on vähintään alemman rajamäärän verran.

Lakiosasto

16.12.1997

TaEL-rajamäärän täyttymiseksi ei voida laskea yhteen TaEL- ja LEL-ansioita, vaikka rajamäärä niissä onkin saman suuruinen. Kummankin lain mukaan eläkeoikeus syntyy vasta, kun alempi rajamäärä täyttyy erikseen molempien lakien mukaisesti.

3.2

TaEL:n palkkakäsité TEL:n kaltaiseksi

Ennen lainmuutosta työnantajan oli maksettava TaEL-vakuutusmaksu paitsi työntekijän palkasta myös työsuhteen päättyessä maksettavasta vuosilomakorvauksesta.

Vuoden 1998 alusta lukien työsuhteen päättyessä maksettavaa vuosilomakorvausta ei enää lueta TaEL-palkkaan, eikä siitä siten makseta TaEL-maksua. Tältä osin TaEL on nyt TEL:n kaltainen.

Koska työntekijä uusien TaEL:n soveltamissäännösten mukaan voi samassa työsuhteessa työskennellessään välillä kuulua TEL:n ja välillä TaEL:n piiriin (katso kohta 7), on tarkoituksenmukaista, että molemmissa laeissa on samanlainen menettely työsuhteen päättyessä maksettavan vuosilomakorvauksen osalta.

LEL ei ole muuttunut

LEL:iin ei ole tehty vastaavaa muutosta. LEL-työsuhteen päättyessä maksettu vuosilomakorvaus on siten edelleen LEL-eläkepalkkaa ja työnantajan on maksettava korvauksenkin osuudesta vakuutusmaksu.

3.3

TaEL:n tulevan ajan palkka

Työntekijällä on oikeus tulevan ajan TaEL-eläkkeeseen silloin, kun hänellä on TaEL-ansioita ainakin 14 600 markkaa (vuoden 1998 ind. 1825) 540 päivän sisällä ennen sairauden tai työkyvyttömyyden alkamista. Markkamäärä on ns. ylempi rajamäärä. Tältä osin säännökset ovat entiset.

TaEL:n tulevan ajan palkasta käytetään nimeä keskipalkka. TaEL-keskipalkan laskennassa otetaan huomioon vain ne kalenterivuodet, joihin työntekijän TaEL-ansiot ovat vähintään ylempään rajamäärän suuruiset (14 600 markkaa, vuoden 1998 ind. 1825).

Jos eläkkeeseen tulee tuleva aika vain TaEL:sta, TaEL:n tulevan ajan keskipalkkaa laskettaessa otetaan 1.1.1998 alkaen huomioon LEL-ansiot silloin, kun niitä on vähintään 3 650 markkaa kalenterivuodessa (vuoden 1998 ind. 1825). (TaEL 4 § 2 mom.) Jo ennestään keskipalkan laskennassa on voitu ottaa huomioon eläkkeeseen oikeuttavat TEL-ansiot.

Lakiosasto

16.12.1997

Vastaavasti jos tuleva aika tulee vain LEL:stä, lisätään LEL-ansioihin LEL:n tulevan ajan keskipalkkaa laskettaessa TaEL-ansiot, jos niitä on vähintään 3 650 markkaa kalenterivuodessa (vuoden 1998 ind. 1825). (LEL 7 a § 2 momentti)

Kun TaEL:n soveltamisala nyt laajenee kattamaan TEL:n karenssirajojen ulkopuolelle jääneet työsuhteet, lienee entistä tavallisempaa, että työntekijällä on sekä LEL- että TaEL-ansioita. Tämän vuoksi laskentatavan muutos on perusteltu.

TaEL-eläkkeen laskentamuutoksista kerrotaan tarkemmin myöhemmin lähetettävissä yleiskirjeessä.

4

TEL:N MUUTOKSET

4.1

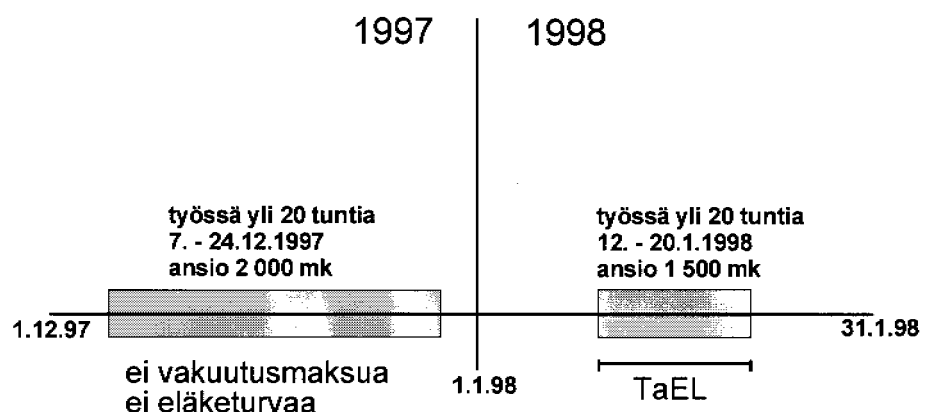
Ketjutussäännös on kumottu

Koska alle kuukauden jatkuvat TEL-alan työsuhteet on nyt vakuutettava TaEL:n mukaan, TEL:n ketjutussäännöstä (entinen TEL 1 § 3 momentti) ei enää tarvita. Tämän vuoksi säännös on kumottu.

Voimaantulovaihe

Lainmuutokset tulevat voimaan 1.1.1998. Tästä johtuen jos työntekijä on työskennellyt saman työnantajan palveluksessa eri työsuhteissa joulukuussa 1997 yli 20 tuntia ja tammikuussa 1998 myös yli 20 tuntia ja palkka on sekä joulukuussa että tammikuussa ollut ainakin TEL-rajamäärän suuruinen, ei työsuhdetta enää ketjuteta yhdeksi TEL-työsuhteeksi.

Esimerkki 1

Lakiosasto

16.12.1997

Tammikuun 1998 palkasta työnantajan on siis maksettava TaEL-maksu. Joulukuulta 1997 työntekijälle ei kerry eläketurvaa eikä siltä peritä vakuutusmaksua.

Viimeiset ketjutuksen piiriin tulevat työsuhteet ajoittuvat siis marras- ja joulukuulle 1997. Jollei laki olisi muuttunut, myös esimerkin työsuhteet olisi ketjutettu yhdeksi TEL-tösuhteeksi ajalle 7.12.1997 - 20.1.1998.

4.2

Vapaaehtoista TEL-vakuutusta ei enää tarvita

Samoin TEL:stä on poistettu tarpeettomana lain 11 §:n 1 momentissa ollut säännös työnantajan mahdollisuudesta ottaa työntekijälleen vapaaehtoinen TEL-vakuutus silloin, kun työsuhde jää TEL:n karenssirajojen ulkopuolelle.

Jos työnantaja on tällaisessa tilanteessa ennen lainmuutosta vakuuttanut työntekijänsä vapaaehtoisesti TEL:n 11 §:n mukaan ja työsuhde jatkuu lainmuutoksen jälkeenkin, jatkuu vakuutus tavallisena TEL-tösuhteena. Jos työnantaja haluaa ilmoittaa tällaisen TEL-tösuhteen päättyneeksi, hänen on meneteltävä niin, kuin kohdassa 7.2. kerrotaan.

Vapaaehtoinen perusvakuutus tulee vastaisuudessa kysymykseen vain ulkomaille lähetettyjen työntekijöiden osalta (TEL 1 c § 3 mom.).

4.3

TEL-eläkkeeseen oikeuttava aika muuttui

Ennen lainmuutosta TEL-eläkettä karttui ja vakuutusmaksut perittiin vain kokonaisilta kuukausilta. Jos samaan työsuhteeseen liittyvän eläkkeen karttuminen laskettiin useassa jaksossa, edellisen jakson täysien kuukausien yli jäävät ns. jäännöspäivät otettiin huomioon seuraavassa jaksossa.

Lainmuutoksen jälkeen TEL-eläkkeeseen oikeuttava aika lasketaan päivän tarkkuudella. Tämä tarkoittaa sitä, että myös pitkien työsuhteiden vajaat kuukaudet kartuttavat eläkettä (päivätekniikka). Eläkkeen laskenta yksinkertaistuu, kun jäännöspäiviä ei enää tarvitse siirtää jaksosta toiseen.

Kun työsuhdeaikoja lasketaan, kuukaudessa oletetaan aina olevan 30 päivää ja vuodessa 360 päivää kuten aikaisemminkin. Näin ollen TEL-tösuhdeaika voidaan ilmaista edelleen kuukausina, mutta nyt vajaan kuukauden päivät ilmoitetaan sen lisäksi murtolukuna. Esimerkiksi 10

Lakiosasto

16.12.1997

kuukauden ja 12 päivän pituinen työsuhde on nyt 10 + 12/30 eläkkeeseen oikeuttavaa kuukautta.

Koska pitkien työsuhteiden vajaat kuukaudet oikeuttavat eläkkeeseen, niistä peritään vakuutusmaksu.

Ennen 1.1.1998 päättyneistä työsuhteista syntyneet vapaakirjat säilyvät sellaisina, kuin ne on entisen tekniikan mukaan laskettu. 1.1.1998 jatkuvien tai sen jälkeen alkavien työsuhteiden eläkkeeseen oikeuttava aika lasketaan päivän tarkkuudella.

Eläkepalkka lasketaan edelleen markkoina kuukautta kohti.

Päivätekniikan käyttö eläkkeeseen oikeuttavien aikojen laskennassa ei vaikuta maksussa oleviin eläkkeisiin.

Päivätekniikka ei tule YEL- ja MYEL-eläkkeisiin.

Uudesta TEL-eläkkeen laskentatavasta kerrotaan myöhemmin lähetettävässä yleiskirjeessä.

4.4

Tuleva aika voi joskus liittyä myös alle TEL-rajamäärän olevaan työsuhteeseen

Lähtökohtana on edelleen, että tuleva aika liittyy sellaiseen vähintään kuusi kuukautta jatkuneeseen työsuhteeseen, jonka eläkepalkka on vähintään TEL:n rajamäärän suuruinen (TEL 6 b § 1 mom.).

Säännöstä muutettiin kuitenkin siten, että tuleva aika voidaan liittää myös sellaisiin työsuhteisiin, joiden ansiot jäävät alle TEL-rajamäärän. Näin voidaan tehdä silloin, kun työntekijällä ei enää ole tulevan ajan oikeutta minkään muun ennen tätä työsuhdetta alkaneen työ- tai virkasuhteen tai yrittäjätoiminnan perusteella (TEL 6 b § 2 mom.).

Muutoin tulevan ajan palkkaa koskevat säännökset säilyvät entisellään eli esimerkiksi uimissäntö on edelleen voimassa.

Lainmuutos merkitsee myös sitä, että nyt voi syntyä vapaakirjoja työsuhteista, joiden palkka on alle TEL-rajamäärän. Aikaisemmin näin on voinut olla vain, jos työsuhde oli vapaaehtoisesti TEL-vakuutettu.

Tulevan aikaan liittyvistä muutoksista kerrotaan tarkemmin myöhemmin lähetettävässä yleiskirjeessä.

Lakiosasto

16.12.1997

5 LAINMUUTOSTEN VOIMAANTULO

Lainmuutokset tulevat voimaan 1.1.1998.

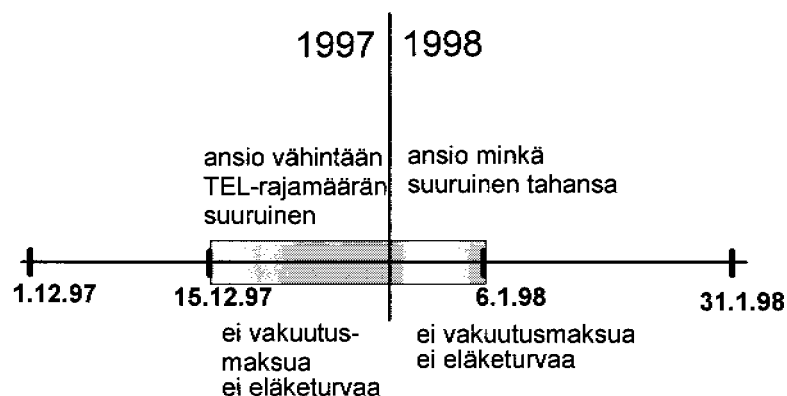
Vuodenvaihteen yli jatkuvat TEL-työsuhteet

TaEL:a sovelletaan työsuhteisiin, jotka ovat alkaneet lain voimaantulon jälkeen. Siten TEL-vakuutettua työntekijää ei lainmuutoksen vuoksi siirretä TEL:stä TaEL:iin, jos ennen vuotta 1998 alkanut työsuhde jatkuu vuodenvaihteen jälkeen. Esimerkiksi perheen ennen lainmuutosta kotiin palkkaama lastenhoitaja vakuutetaan 1.1.1998 jälkeenkin TEL:ssa niin kauan kuin TEL:n edellytykset täyttyvät. Lainmuutoksen jälkeen palkattu lastenhoitaja vakuutetaan TaEL:n mukaan.

Vuodenvaihteen yli jatkuvat, alle TEL:n karenssirajojen olevat työsuhteet

- Ansiokarenssi** Ennen 1.1.1998 alkanut TEL-alan työsuhde tulee vakuutettavaksi TaEL:n mukaan 1.1.1998 alkaen, jos työsuhde on jäänyt TEL:n ulkopuolelle siksi, että ansiot ovat jääneet alle TEL-rajamäärään.
- Aikakarenssi** Jos sen sijaan ennen 1.1.1998 alkanut ja vuodenvaihteen yli jatkuva TEL-alan työsuhde jää alle kuukauden mittaiseksi, työsuhteen vuoden 1998 puolelle menevää osaa ei vakuuteta TaEL:n mukaan, jos palkka vuonna 1997 on ollut ainakin TEL-rajamäärän suuruinen. Vuoden 1998 puolella oleva työsuhteen osa jää TaEL-vakuuttamatta siitä riippumatta, onko palkka vuonna 1998 yli vai alle TEL-rajamäärän.

Esimerkki 2

Jos alle kuukauden mittaisen työsuhteen palkka vuonna 1997 on jäänyt alle TEL-rajamäärän, työsuhteen vuoden 1998 puolelle tuleva osa vakuutetaan voimaantulosäännöksen mukaan TaEL:ssa.

Lakiosasto

16.12.1997

Jos joulukuun palkka maksetaan tammikuun puolella

TaEL:n 3 §:n 2 momentin mukaan työansion katsotaan olevan sen kalenterivuoden ansioita, jona se on maksettu.

Tästä huolimatta palkasta ei kuitenkaan makseta TaEL-maksuja silloin, kun vuoden 1997 puolella tehdystä työstä maksetaan palkka vasta lain voimaantulon jälkeen. Jos esimerkiksi joulukuussa 1997 tehdystä, alle kuukauden pituisesta työsuhteesta (vaikka ajalla 15.12. - 27.12.) maksetaan palkka vasta tammikuussa 1998, siitä ei siis makseta TaEL-maksuja. Tämä tulkinta on yhdenmukainen sen tulokinnan kanssa, jota sovellettiin TaEL:n voimaantulovaiheessa vuonna 1986.

Karttumisrajan muutos

TaEL-eläkeoikeuden karttumisen uutta 3 650 markan alarajaa sovelletaan työansioon, joka on maksettu 1.1.1998 jälkeen. Siten ennen vuotta 1998 maksettujen ansioiden perusteella eläkeoikeus syntyy, kun ansioita on vanhan rajamäärän (6 810,85 markkaa vuoden 1997 ind. 1791) verran. Tämä koskee entisen TaEL:n piirissä olleita taiteilijoita.

LEL-ansioiden lisääminen TaEL-ansioihin tulevan ajan palkassa

LEL-ansiot lisätään TaEL-ansioihin TaEL:n tulevan ajan palkkaa määrättäessä vain vuoden 1998 ansioista alkaen. Näin ollen esimerkiksi vuoden 1997 LEL-ansioita ei voida lisätä TaEL-ansioihin, vaikka eläketapahtuma sattuu vuonna 1998 tai myöhemmin.

6

TYÖSUHDE ALKAA KESKELLÄ KALETERIKUUKAUTTA

Palkan määrä on sovittu

Kun työnantaja ja työntekijä ovat pitkän (yli kuukauden jatkuvan) TEL-alan työsuhteen alkaessa sopineet palkan esimerkiksi kuukausipalkaksi, ei työsuhteen vakuuttamisen kannalta ole merkitystä sillä, alkaako työsuhde kalenterikuukauden alusta vai kesken kuukauden. Työnantaja tietää palkan määrästä, vakuuttaako hän työsuhteen TEL:n vai TaEL:n mukaan. Ratkaisevaa on siis ensimmäisen täyden kuukauden aikana ansaitun palkan määrä.

Palkan määrä ei ole etukäteen selvillä

Kesken kalenterikuukauden alkaneen pitkän työsuhteen osalta voi oikean eläkelain valinta olla vaikeaa silloin, kun ansioiden määrä ei ole etukäteen selvillä. Tällainen tilanne on esimerkiksi silloin, kun palkka maksetaan tehtyjen tuntien perusteella kuukauden lopussa.

Lakiosasto

16.12.1997

Tällöin voi käydä niin, ettei työnantaja vielä työsuhteen alkamista seuraavan kuukauden 20. päivään mennessä tiedä, nouseeko työsuhteen alkamispäivästä lasketun täyden kuukauden palkka TEL-rajamäärään vai jääkö se tätä pienemmäksi. Jos palkka jää niin pieneksi, että TaEL-maksu olisi maksettava, maksu yleensä myöhästyisi, jos lähtökohtana olisi se, että tässäkin tilanteessa maksu olisi suoritettava viimeistään palkanmaksukuukautta seuraavan kuukauden 20. päivänä kuten LEA:n 3 §:n 1 momentti edellyttää.

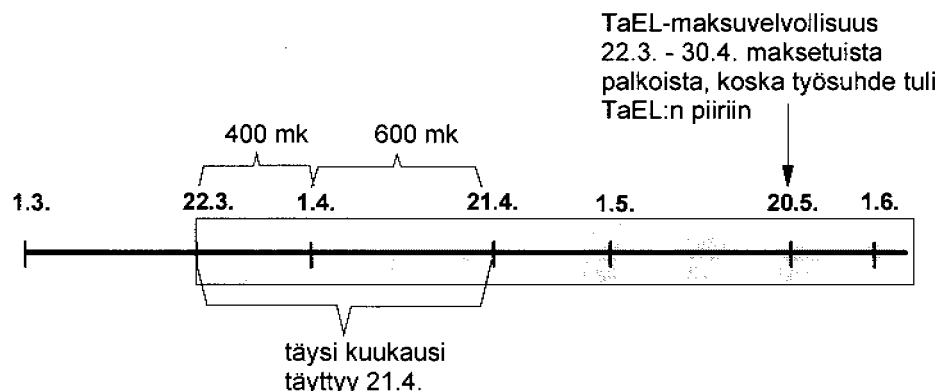
TEL-vakuutuksen osalta tällaista myöhästymistä ei tapahdu, koska työnantajalla on kolme kuukautta aikaa järjestää TEL-vakuutus.

TaEL-maksun maksaminen

Jotta työnantaja voi selvittää, onko kesken kalenterikuukautta alkanut työsuhde vakuutettava TEL:n vai TaEL:n mukaan, voidaan menetellä seuraavasti. Työnantaja seuraa aina työsuhteen ensimmäisen täyden kuukauden loppuun saakka, millaiseksi täyden kuukauden palkka muodostuu. Jos palkka jää alle TEL-rajamäärän, työnantaja maksaa TaEL-maksun vasta ensimmäisen täyden kuukauden täyttymistä seuraavan kalenterikuukauden 20. päivään mennessä. Tällainen menettely on mahdollinen, koska LEA:n 3 §:n 3 momentissa annetaan mahdollisuus sopia vakuutusmaksun maksamisesta myös toisin kuin LEA:n 3 §:n 1 momentissa määrätään.

Maksun tilityslomakkeeseen merkitään palkanmaksukuukaudeksi se kuukausi, jona työsuhteen ensimmäinen täysi kuukausi täyttyy. Näin tehdään, vaikka palkka todellisuudessa jakautuu kahdelle kalenterikuukaudelle.

Esimerkki 3

Lakiosasto

16.12.1997

7

SIIRROT TEL:N ja TaEL:N VÄLILLÄ

Jos työntekijän ansiot vaihtelevat pitkän työsuhteen aikana TEL-rajamäärän molemmin puolin, joudutaan selvittämään, kuuluisiko työsuhde kesken työskentelyn siirtää toisen lain piiriin. Jos ansiot ovat jatkuvasti vähintään TEL-rajamäärän suuruiset tai sen alle, ei tätä ongelmaa ole.

Työsuhteiden siirroilla lain piiristä toiseen tarkoitetaan tässä kirjeessä juuri näitä tilanteita, jossa sovellettava laki voi vaihtua ansioiden määrän vaihtelun vuoksi.

Tavoitteena on, että työnantaja pystyy järjestämään työntekijänsä eläketurvan alusta alkaen oikein. Silloin ei tarvitse tehdä takautuvia siirtoja.

7.1

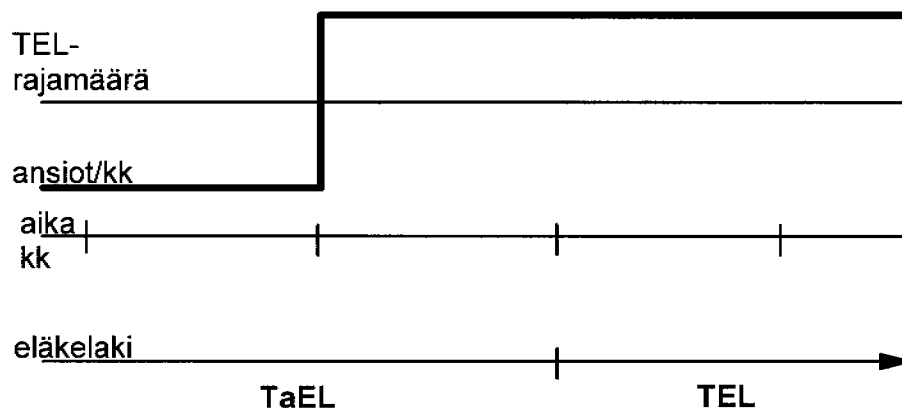
Siirto TaEL:sta TEL:iin

Jos työsuhteen ensimmäisen täyden kuukauden aikana (esimerkiksi 14.1. - 13.2. välisenä aikana) ansaittu työansio jää alle TEL-rajamäärän, työnantaja vakuuttaa työsuhteen TaEL:n mukaan.

Työsuhde vakuutetaan TaEL:ssa niin kauan kuin sen edellytykset täyttyvät. Tällöin tarkkaillaan kalenterikuukauden aikana maksettuja palkkoja. Tämä johtuu siitä, että TaEL:ssa palkan ansainta-ajankohdalla ei ole merkitystä, vaan TaEL-maksu on maksettava kalenterikuukauden aikana maksettujen palkkojen perusteella.

Jos TaEL:n mukaan vakuutetulle työntekijälle maksettu palkka kahtena peräkkäisenä kalenterikuukautena on vähintään TEL-rajamäärän suuruinen, työsuhde on siirrettävä TEL:iin. Siirto tehdään jälkimmäisen kalenterikuukauden alusta lukien (TEA 1 § 2 mom.).

Esimerkki 4

Lakiosasto

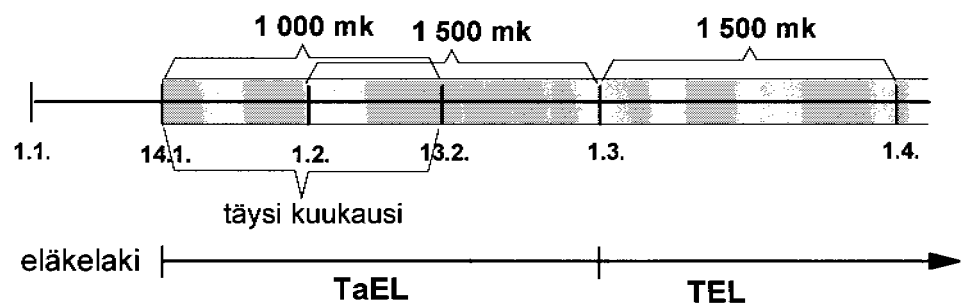
16.12.1997

Näissä tilanteissa voi tulla myös takautuvia siirtoja, koska siirto on tehtävä, jos palkka kahden kalenterikuukauden aikana nousee TEL-rajamäärään.

Kesken kalenterikuukauden alkanut työsuhde

Kun työsuhde alkaa kesken kalenterikuukautta, ensimmäinen täysi kuukausi ja kalenterikuukausi voivat mennä limittäin palkan määrää seurattaessa.

Esimerkki 5

Myös siirtotilanteessa TaEL:sta TEL:iin seurataan kalenterikuukauden aikana maksettuja palkkoja.

Esimerkki 6

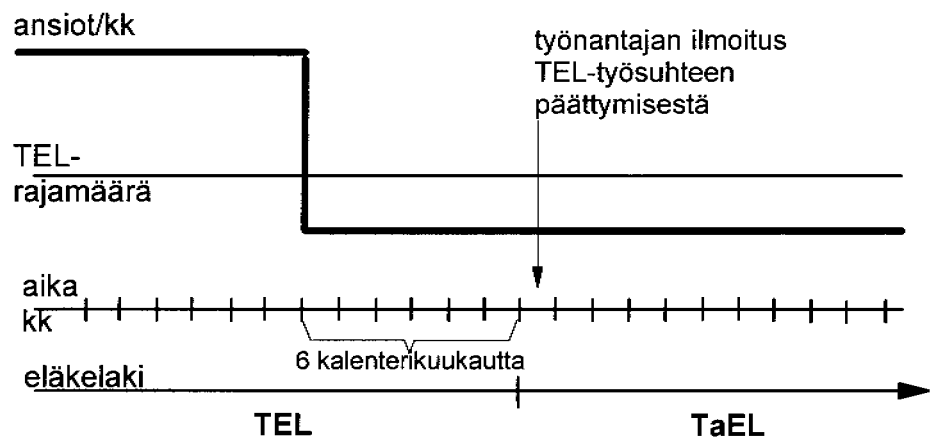
ansainta-aika	palkka	palkan maksupäivä	TaEL-maksupäivä
1. - 15.1.	500 mk	25.1.	20.2.
16. - 31.1.	500 mk	10.2.	20.3.
1. - 15.2.	5 000 mk	25.2.	20.3.
16. - 28.2.	2 000 mk	10.3.	
1. - 15.3.	7 000 mk	25.3.	
16. - 31.3.	8 000 mk	10.4.	

Lakiosasto

16.12.1997

Esimerkki 7

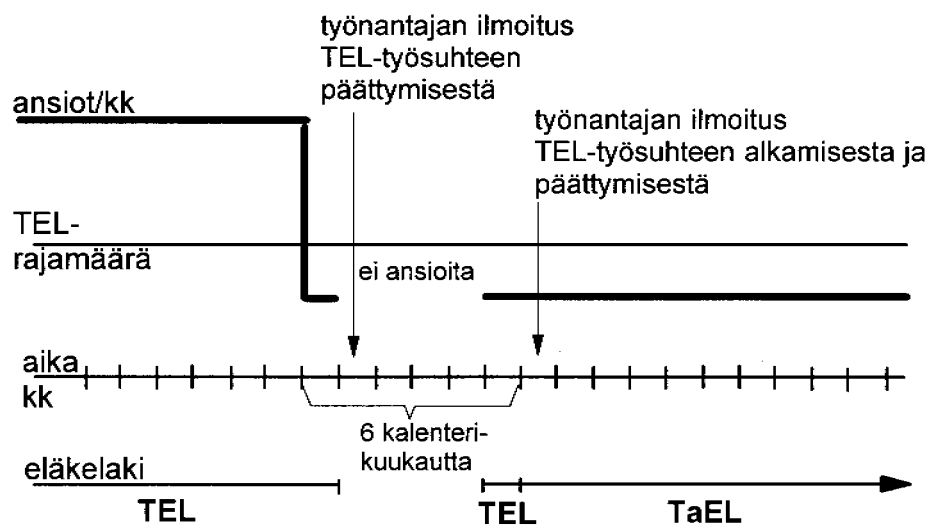
Siirtotilanne ja palkaton jakso

Jos työoikeudellinen työsuhde jatkuu ja kuuden kalenterikuukauden jaksoon sisältyy myös palkatonta aikaa, työnantaja voi pitää työsuhteen TEL:ssä koko palkattoman ajan.

Työnantajalla on myös mahdollisuus ilmoittaa TEL-työsuhte päättyneeksi palkattoman kauden alusta tai myöhemmästä ajankohdasta tämän jakson kestäessä. Silloinkin työnantaja voi siirtää työsuhteen TaEL:iin vasta kuuden kalenterikuukauden jälkeen.

Jos työnantaja on ilmoittanut TEL-työsuhteen päättyneeksi, kuuden kalenterikuukauden aikaan voi palkattoman jakson jälkeen sisältyä vielä uusi, erillinen TEL-työsuhde, jonka ansiot ovat alle TEL-rajamäärän.

Esimerkki 8

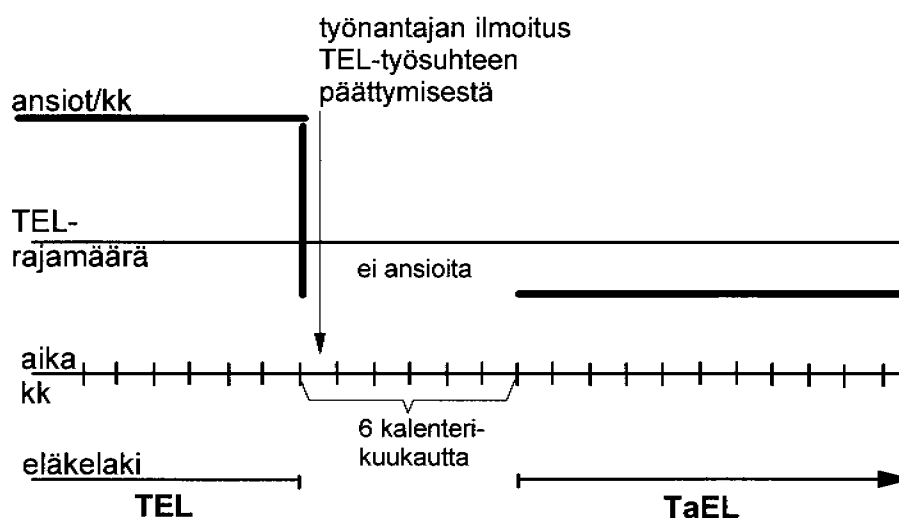
Lakiosasto

16.12.1997

Jos koko kuuden kalenterikuukauden aika olisi palkatonta aikaa ja työskentely tämän kuuden kalenterikuukauden jälkeen jatkuisi alle TEL-rajamäärän suuruisella palkalla, työnantaja voi ilmoittaa TEL-työsuhteen päättyneeksi viimeiseen palkanmaksupäivään. TaEL:iin työsuhde voi tulla vasta, kun on kulunut yhteensä kuusi kalenterikuukautta siitä, kun ansiot ensi kerran laskivat alle TEL-rajamäärän.

Tässäkin tilanteessa työnantaja voi pitää työsuhteen koko ajan TEL:ssä (yhdenjaksoisena).

Esimerkki 9

7.3

Lainmuutos ei vaikuta TEL-työsuhteen palkattomiin jaksoihin

Lainmuutos ei vaikuta TEL-työsuhteen sisälle jäävien palkattomien jaksoiden vakuuttamiskäytäntöön. Tällöin on kyse tilanteista, joissa on etukäteen sovittu, että työntekijä on tietyn (esimerkiksi opintovapaan tai hoitovapaan) ajan poissa työstä eikä palkkaa siltä ajalta makseta.

Jos työoikeudellinen työsuhde on voimassa työstä poissaolosta huolimatta, voi TEL-työsuhde nykyisen soveltamiskäytännön mukaan jatkua yhdenjaksoisena silloin, kun palkaton aika on alle vuoden pituinen ja työntekijä palaa palkattoman ajan jälkeen taas työhön. Näin menettellään siis edelleenkin.

7.4

Työsuhde on alun perin virheellisesti vakuutettu

Eläketurvakeskuksen työeläkelaitoksille 23.4.1992 antaman kirjeen ohjeet virheellisen vakuuttamisen oikaisusta ovat edelleen voimassa. Ne koskevat tilanteita, joissa työsuhde on alun perinkin vakuutettu virheellisesti ja tilanne korjataan jälkikäteen.

Lakiosasto

16.12.1997

7.5

Jälkikäteen vakuuttaminen

Kun TEL-eläkelaitos saa tiedon työsuhderekisteristä puuttuvasta työsuhteesta, se päättää itse kaiken saatavissa olevan tiedon perusteella, kuuluuko työsuhde vakuuttaa TEL:n vai TaEL:n mukaan. Jos selvittely osoittaa, että kyseessä on TaEL-työsuhde, se siirtää asian suoraan ETEK:lle. Jos kyseessä on TEL-työsuhde, mutta työnantajan TEL-vakuutus on muussa laitoksessa, asia siirretään suoraan sinne. Jollei eläkelaitosta ole tiedossa tai vakuutusta ei lainkaan ole, asia siirretään ETK:lle.

Samoin ETEK siirtää suoraan TEL-eläkelaitokselle selvitettäväksi sellaisen työsuhteen, jonka se on todennut TEL-työsuhteeksi, jos eläkelaitos on tiedossa. Muussa tapauksessa asia hoidetaan ETK:n kautta.

Kun eläkelaitos selvittää jälkikäteen, minkä lain piiriin työskentely kuuluu, menettely on käytännössä sama kuin aikaisemminkin. TEL-työsuhteen todentamisesta jälkikäteen on annettu ohjeet työeläkelaitoksille 23.6.1986 päivätyllä kirjeellä. Ohjeet ovat edelleen voimassa.

Vaikka kaikki työskentely TaEL:n laajennuksen myötä tulee eläketurvan piiriin, on työsuhteen kestosta ja palkan määrästä kuitenkin saatava luotettava selvitys, jotta työsuhde voidaan rekisteröidä. Siten on entistä tärkeämpää, että myös työntekijä itse osallistuu selvittelyyn tietoja antamalla.

8

JAKSOITTAINEN TYÖSKENTELY

Joillekin työaloille on tyypillistä, että henkilöt työskentelevät jaksottaisesti, alle kuukauden jatkuvissa työsuhteissa. Työntekijät tulevat työhön tarvittaessa, erikseen sovittuina aikoina. Heillä voi myös olla oikeus kieltäytyä tarjotusta työvuorosta. Tällaisia keikkatyöntekijöitä työskentelee esimerkiksi taksinkuljettajina tai ravintola-alan töissä. Näiden työsuhteiden vakuuttamisesta ovat ohjeet yleiskirjeessä A 16/92.

8.1

Entinen menettely

Jos työnantaja ja työntekijä ovat tarkoittaneet työsopimuksen olemaan voimassa toistaiseksi, työsuhdetta käsitellään jatkuvana, vaikka työskentely on jaksottaista. TEL:n piiriin tulevat ne kalenterikuukaudet, joina ansiot ylittävät TEL-rajamäärän.

Jos ei ole näyttöä siitä, että sopimusosapuolet ovat tarkoittaneet työsuhteen olemaan voimassa toistaiseksi, erillisten työskentelyjaksojen

Lakiosasto

16.12.1997

oletetaan perustuneen erillisiin sopimuksiin. Näin on varsinkin silloin, kun työntekijällä on oikeus kieltäytyä tarjotusta työkeikasta. Tällöin kukin työskentelyjakso muodostaa erillisen, määräaikaisen työsuhteen.

Ennen 1.1.1998 tällaiset alle kuukauden jatkuneet työsuhteet on voitu ketjuttaa yhdenjaksoiseksi työsuhteeksi, jos ketjuttamisen edellytykset täyttyivät. Jos alle kuukauden jatkunut työ oli tehty eri työnantajien palveluksessa tai saman työnantajan palveluksessa tehtyä työtä ei voitu ketjuttaa, työntekijälle ei karttunut eläketurvaa.

8.2

Menettely muuttuu osittain 1.1.1998 alkaen

Koska työntekijälle karttuu 1.1.1998 alkaen eläketurvaa sekä yli että alle kuukauden pituisista työsuhteista, ei eläkkeen kannalta enää ole mainittavaa merkitystä sillä, onko työsuhde vakuutettu TEL:n vai TaEL:n mukaan. Työnantajan kannalta eläkeläillä sen sijaan on merkitystä, koska eri eläkelakien mukainen vakuuttaminen hoidetaan eri eläkelaitoksissa.

Yleiskirjeen A 16/92 antamisen jälkeen työsopimuslakiin on tullut muutoksia. Nykyisin työnantaja ja työntekijä voivat entistä useammissa tilanteissa solmia peräkkäisiä määräaikaisia työsuhteita, mutta jokaiseen näistä vaaditaan edelleen perusteltu syy (laki työsopimuslain 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 56/1997). Kun tällainen syy on ollut olemassa ja työnantaja ja työntekijä ovat sopineet määräaikaisista peräkkäisistä työsuhteista, työeläkepuolella ei ole syytä poiketa työnantajan ilmoituksesta.

Työeläkepuolella määräjän pituus vaikuttaa siihen, kuuluuko työsuhde TEL:n vai TaEL:n piiriin.

Toistaiseksi voimassa oleva työsuhde

Kun työntekijä työskentelee toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa jaksoittain, työsuhde kuuluu TEL:n piiriin, jos kuukausiansio on vähintään TEL-rajamäärän suuruinen. 1.1.1998 alkaen näiden työsuhteiden TEL-vakuuttaminen muuttuu osittain. TEL:n piiriin ei enää poimita vain niitä kalenterikuukausia, joina palkka nousee vähintään TEL-rajamäärään, vaan eläkelain ratkaisee ensimmäisen kuukauden palkka. Jos se on ainakin TEL-rajamäärän suuruinen, työsuhde vakuutetaan TEL:ssä. Jos taas ensimmäisen kuukauden palkka on alle TEL-rajamäärän, työsuhde kuuluu TaEL:n piiriin. Jos palkka vaihtelee kuukausittain, voi myös näissä jaksoittaisen työskentelyn tilanteissa tulla kyseeseen siirto lain piiristä toiseen. Tästä kerrotaan kohdassa 7.

Lakiosasto

16.12.1997

Määräaikainen työsuhde

Kun jaksottainen työskentely perustuu määräaikaisiin, alle kuukauden mittaisiin työsuhteisiin, työskentely vakuutetaan TaEL:n mukaan.

Jos jaksoittaisen työskentelyn määräaikaiset työsuhteet ovat ainakin kuukauden mittaisia, työsuhteet kuuluvat palkan määrästä riippuen joko TEL:n tai TaEL:n piiriin.

Ilmoituksen tarkistaminen

Joskus eläkelaitos voi saada tiedon, ettei työnantajan ilmoitus vastaa todellista tilannetta. Sopimusosapuolet voivat myös olla eri mieltä sopimuksen sisällöstä. Tällöin sopimusta tarkastellaan kokonaisuutena ja huomiota kiinnitetään myös siihen, mitä muista työsuhteeseen liittyvistä etuuksista, kuten lomaoikeudesta jne. on sovittu. Vastaavasti voidaan kiinnittää huomiota siihen, käyttääkö työnantaja perustoimintansa hoitamiseen vain samoja, jaksottain (esimerkiksi kerran viikossa) työskenteleviä työntekijöitä. Jos näin on, työsuhdetta voidaan työeläkelakeja sovellettaessa pitää toistaiseksi voimassa olevana, vaikka työnantaja pitää työsuhteita määräaikaisina. Kuitenkin tällaisten työntekijöiden sijaisina, vaikkapa sairauspäivinä, työskentelevät henkilöt sen sijaan voivat olla määräaikaissa työsuhteissa. Näissä tilanteissa määräaikaisten työsopimusten käyttö on perusteltua.

Työnantajille antamissaan vakuuttamisohjeissa eläkelaitokset voivat korostaa oikein annettujen ilmoitusten merkitystä.

9

TaEL-VAKUUTUSMAKSUJEN MAKSAMINEN

Maksutekniikka

Työnantaja maksaa vakuutusmaksun edellisen kalenterikuukauden aikana maksamistaan palkoista viimeistään seuraavan kuukauden 20. päivänä. Vaikka työnantaja pidättää palkasta työntekijäin eläkemaksun osuuden, hän tilittää vakuutusmaksun yhtenä kokonaisuutena ETEK:lle (katso myös kohta 6).

Samassa ajassa työnantajan on myös toimitettava eläkelaitokselle tiliyslomakkeella tiedot niistä työntekijöistä, joita maksu koskee.

Lakiosasto

16.12.1997

Kenestä maksut maksetaan

Työnantajan on maksettava TaEL-maksu kaikista TaEL-työntekijöistään. Nuoren TaEL-työntekijän ansioista maksu maksetaan sen vuoden alusta, jona nuori täyttää 14 vuotta. Koska yläikärajaa ei ole, on myös vanhuuseläkkeellä olevista on maksettava TaEL-maksu, samoin myös esimerkiksi työkvyvyttömyyseläkkellä olevista.

Ohjeet

Tarkemmat ohjeet TaEL-maksujen maksamisesta saa ETEK:stä.

LYHYIDEN TYÖSUHTEIDEN VAKUUTTAMINEN

EROJA YKSITYISEN SEKTORIN JA JULKISEN SEKTORIN VÄLILLÄ

Lyhyet työ/palvelussuhteet

-suhde jatkuu alle kuukauden tai jatkuu yli kuukauden, mutta ansiot alle TEL-rajamäärän suuruisen vähimmäisansiorajan

Asia	TaEL	VEL-lyhytpalvelu	KES
Soveltamisala	1) entinen TaEL, myös julkinen sektori soveltaa 2) lyhyet työsuhteet yksityisen työnantajan palveluksessa	lyhyet palvelussuhteet, jollei ole vähintään kuukauden kestävää VEL-palvelusuhdetta, johon voitaisiin liittää, myös toimikuntien tehtävät	kaikki palvelussuhteet (myös lyhyet)
Eläkkeen laskutekniikka	vuosiansioperusteinen TEL:ssä päivätekniikka	päiväteknikka, jos VEL-lyhytpalvelua päivien pyöristäminen: 1 -14 pv = 0 kk, 15 - 29 pv = 1 kk, jos eläke VEL:n mukaan	päiväteknikka
Tulevan ajan oikeus	rinnakkaisuus muiden eläkelakien mukaisen tulevan ajan kanssa mahdollinen	tuleva aika liitetään vain, jos ei muiden eläkelakien tai KES:n mukaan tulevan ajan oikeutta	tuleva aika liitetään lyhyeen palvelussuhteeseen vain, jos ei muun kunnallisen palvelussuhteen tai muiden eläkelakien mukaan ole tulevan ajan oikeutta
Eläkkeen karttumisen alaraja	3 650 mk kalenterivuodessa (vuoden 1998 ind. 1825)	ei alarajaa	ei alarajaa, mutta jos eläkkeet yhteensä alle 10 mk, ei oikeuta eläkkeeseen
Luento- ja esitelmäpalkkiot	normaali soveltamiskäytäntö: yksittäiset luento- ja esitelmäpalkkiot eivät yleensä työsuhteessa tehtyä työtä	erityissäännös: toimeksianto- ja konsulttisopimuksissa lähtökohtana työsuhdeoletta, jollei ole YEL-vakuutusta	normaali soveltamiskäytäntö kertaluontoisia luento- ja esitelmäpalkkiota ei lueta eläkkeeseen
Osa-aikaeläke	ei ole	on teoriassa, ei käytännössä	on

KIRKON PALVELUKSESSA OLEVIEN ELÄKETURVA

1

EVANKELIS-LUTERILAINEN KIRKKO

- Lyhyet palvelussuhteet** Lyhyiden palvelussuhteiden (alle kuukauden jatkuvien ja TEL-rajamäärän suuruisen ansiorajan alle jäävien, mutta ainakin kuukauden pituisten palvelussuhteiden) eläketurva määräytyy suoraan KiEL:n sääntösten mukaan. Näihin palvelussuhteisiin ei siis sovelleta VEL-lyhyt-palvelulakia.
- Pitkät palvelussuhteet** Pitkiin palvelussuhteisiin sovelletaan VEL:a kuten aikaisemminkin.
- Eläkkeen laskeminen** Molemmissa palvelussuhteissa eläke lasketaan päivätekniikan mukaisesti.

2

ORTODOKSINEN KIRKKO

VEL:n mukaisen eläketurvan piirissä

Arkkipiispojen, piispojen, lainoppineiden asessorien ja kirkkohallituksen virkojen ja toimien haltijoiden eläketurva määräytyy soveltuvin osin VEL:n mukaan.

Samoin määräytyy vakinaiseen virkaan nimettyjen ja päätoimisessa virkasuhteessa olevien pappien ja kanttoreiden eläketurva, jos palvelussuhde on alkanut ennen 1.1.1994. Näihin henkilöihin sovelletaan VEL:a niin kauan kuin palvelussuhde jatkuu yhdenjaksoisena.

Yksityisen sektorin eläketurvan piirissä

1.1.1994 jälkeen alkaneet papiston ja kanttoreiden palvelussuhteet sekä muiden työntekijöiden työsuhteet kuuluvat yksityisen työeläkejärjestelmän piiriin.

Näihin henkilöihin sovelletaan työsuhteen pituudesta ja palkan määrästä riippuen joko TEL:a tai TaEL:a.